

2^e advent Bergkerk 6-12-20

Gemeente van Christus,

Het is een wat raadselachtig verhaal. Zoals Advent ook een raadselachtige tijd is. 'Wie bent u?', vragen ze aan Johannes. Ben jij het die we verwachten? Ben jij onze verwachting? Vol verwachting klopt ons hart.

Toen onze kleinzoon afgelopen week kwam logeren en zijn schoen ging zetten, met wortel en tekening en hij vervolgens vol overgave bij zijn schoen het hele Sinterklaas repertoire zong ... vroeg hij zich af, hoe kan de Sint mijn schoen vullen? Ik vertelde hem het verhaal uit de traditie, door de schoorsteen. Dat kan helemaal niet opa, zei hij, hij zal wel met een touwtje door de schoorsteen de sleutels pakken en dan gewoon door de voordeur naar binnen komen. Ik knikte, ja zo is het... en we namen nog een pepernoot. Raadselachtig. Ben jij het die we verwachten? Ben jij onze verwachting? Waar hopen we op?

Johannes ... wordt de Doper ...genoemd, althans in de evangeliën naar Matteüs, Marcus en Lucas, niet in het Johannes evangelie. En ook in de Oosters-orthodoxe kerken daar heet Johannes niet ...de Doper maar 'Johannes de Voorloper'. Hij is een Voorloper, hij loopt voor de feiten uit, hij bereidt de weg, hij is een heraut, een roepende in de woestijn: Maak de weg van de Heer gereed, maak recht zijn paden. Een voorloper bereidt de weg. Hij is een wegwerker! Dat gaat met het slechten van barricaden, het dempen van gaten, het opruimen van versperringen, het leggen van fundamenten het afbreken van de verschansingen. Johannes de Voorloper haalt de obstakels en hindernissen die een mens van nature opwerpt om God maar niet onder ogen te hoeven komen, omver. Een wegbereider.

Wie bent u?, vragen ze aan Johannes. Ben jij het die we verwachten? Ben jij onze verwachting? Johannes ontkent, hij wijst van zich af, ik ben het niet, ik ben de Messias niet, ik ben ook Mozes niet en evenmin Elia, ik niet, ik ben slechts een voorlopige stem. Ik doop met water. Het is maar water. Het betekent op zichzelf niets, het is voorlopig, het is geheel en al verwijzing, verbeelding, en het houdt op van betekenis te zijn, zodra die betekenis zich zelf voordoet. En dat kan, zeker, dat kan ...Hij kan zich voordoen, midden onder U staat Hij die je niet kent. Midden onder U is Hij incognito. Er zijn verwijzingen nodig, voorlopers, voorlopige rituelen, voorlopige taal, er is verbeelding nodig, er zijn kunstenaars nodig, poëten zijn er nodig, om verwijzende woorden te zeggen, muzikanten zijn er nodig om het Heilige te omspelen, in alle voorlopigheid verwijzen naar de mogelijkheid van God, van de Messias, incognito. Midden onder U staat Hij die je niet kent. Dat is de ironie van geloven. Het geloof doorziet zichzelf, doorziet ook haar eigen projectie, haar eigen verbeelding en inbeelding. Het is altijd verwijzend. Voorlopig. Heel de liturgie, dat sublieme heilige spel, is het Heilige niet, het is maar water, het is geheel en al verbeelding en het verwijst naar 'midden onder U, incognito' hij die na mij komt. Midden onder U, daar kan Hij zich voordoen. Moge daar - midden onder u - zijn wil geschieden, op aarde zoals in de hemel. Maar ik ben het niet, zegt Johannes, ik ben een Voorloper, een Verwijzer. De woorden van Johannes komen niet voort uit gedrevenheid of een groot elan, maar juist uit het vermogen om los te laten, om van zichzelf af te zien. Als Hij – die koem zal- gekomen is ben ik het 'niet eens waard om de riemen van zijn sandalen los te maken.' Wat hem beweegt is niet een heilig moeten, geen krampachtige messiaanse gedrevenheid maar dankbaarheidJohannes de Voorloper wordt in de Schriften getekend als iemand die werkelijk van zichzelf afziet en van zichzelf afwijst, die eenvoud heeft gevonden, die in en ondanks alle dingen blijdschap en dankbaarheid met zich meedraagt. Zo zegt Johannes ook iets over de kerk, over de gemeente, je bent het niet, de Messias. Dat is zo nu en dan ook heel heilzaam voor een mens om te zeggen 'ik ben de Messias niet!'

De kerk heeft alleen te belijden als Johannes: Ik ben het niet. We zijn het niet. En dat is een hoogst positieve belijdenis. Ik ben de Christus niet. Ik ben een stem, ik maak mij tot stem van de belofte Midden onder u staat Hij die Gij niet kent. Incognito. Een kerk die meer wil zijn dan alleen een stem een kerk die zich breed maakt en het heilige uitvent als haar product wordt al spoedig een hindernis voor het Verborgene, voor de Aanwezige, voor de Eeuwige. We zijn God niet, we zijn de Messias niet, we zijn Gods Rijk niet, zelfs niet een heel klein stukje daarvan, wij zijn niet de hoeders van het heilige.

We zijn dienstbaar aan een vreemde stem die ons nu en dan, hier en daar overkomt, we zijn niet meer dan een tijdelijk en dienstbaar opgezette tent van ontmoeting, zeker een mooie tent, vol met verbeelding, met schoonheid en troost, maar altijd tijdelijk, om op te breken en weer op te zetten. En in die zorgvuldig opgezette tent, een artistieke constructie, waarin het beste niet goed genoeg is, zoeken we veiligheid, zoeken we aandacht en zorg voor elkaar, zoeken we inzicht en verheldering en aandachtig luisteren we proberen te bidden en te zingen en we bewaken de openheid waarin de verborgen aanwezigheid van de Messias zich kenbaar kan maken, ons kan overkomen en dat alles in het besef dat aan dit huis tevergeefs gewerkt wordt wanneer God het niet zelf bouwt. Gemeente, zo leven wij overgeleverd aan het vluchtige ogenblik, wij leven van geven en ontvangen, van stoer en sterk en energiek, en van kwetsbaar, geholpen worden, vragen, van werken aan vrede en staan voor gerechtigheid en van verwondering en overgave, van je best doen en nog beter willen doen en weten dat het goed is, zoals het is en juist daar in dit ogenblik waar verleden en toekomst elkaar raken ligt het moment van ontmoeting, waar God de mens opzoekt en waar zijn aangezicht straalt en waar hij zijn vrede geeft. Troost, troost mijn volk! Baan voor de Heer een weg door de woestijn! 'midden onder U, incognito' Moge daar - midden onder u - zijn wil geschiede, op aarde zoals in de hemel. Raadselachtig en hoopvol! Vol verwachting klopt ons hart. Amen.